

Kazimiera Krakowiak: O wsparciu studentów niesłyszących w społeczności akademickiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Lublin: Wydawnictwo KUL 2003 ss. 35.

Nie ulega wątpliwości, że w Polsce widoczne są postępy w usprawnianiu osób z uszkodzonym narządem słuchu. Ma to również wyraz w coraz częściej występującym zjawisku ubiegania się osób z wadami słuchu o miejsce na wyższej uczelni. Osoby podejmujące kształcenie na poziomie wyższym można podzielić na dwie grupy: a) osoby niedosłyszące, które dzięki aparatom słuchowym i wsparciu rodziców oraz specjalistów mogą samodzielnie funkcjonować w społeczności akademickiej (osoby te wcześniej w większości przypadków uczęszczały do szkół masowych lub integracyjnych); b) osoby z głębokimi ubytkami słuchu, kształcone wcześniej w szkołach dla niesłyszących, które mogą studiować pod warunkiem szczególnej pomocy ze strony uczelni, rodziców, specjalistów i rówieśników.

Problem kształcenia osób niesłyszących na poziomie wyższym był już omawiany przez B. Szczepankowskiego w książce *Niesłyszący – głusi – głuchoniemi. Wyrównywanie szans* (Warszawa: WSiP 1999). Podejmuje go także w omawianej publikacji K. Krakowiak, odnosząc go do kształcenia osób niesłyszących w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Kształcenie osób niesłyszących w KUL-u jest zjawiskiem nowym, pierwsi studenci z głębokim uszkodzeniem słuchu pojawili się na tej uczelni dopiero w 1999 r. Należy tutaj podkreślić, że chodzi o takie osoby, które w niewielkim stopniu odbierają dźwięki mowy drogą słuchową, a tym samym ich percepcja wypowiedzi językowych opiera się na percepcji wzrokowej, lub posługują się specyficzną komunikacją językową, jaką stanowi język migowy.

K. Krakowiak w swojej pracy zwraca uwagę na największe trudności niesłyszących studentów – ograniczenia w zakresie sprawności językowej, dotyczące zarówno mowy jak i pisma. Wymienia tu m.in.: ograniczenia słownictwa, w szczególności specjalistycznego i literackiego, a także abstrakcyjnego, błędy gramatyczne w zakresie fleksji, trudności w budowaniu spójnego tekstu.

Nie ulega wątpliwości, że niesłyszący wymagają szczególnego wsparcia. Autorka wskazuje różne sposoby ułatwienia niesłyszącym studentom dostęp do treści wykładów, a zwłaszcza:

- prezentacje multimedialne wykładu,
- udostępnianie szczegółowych konspektów przed wykładami,
- przepisywanie wykładów z nagrań magnetofonowych (przez rodziców lub kolegów),
- korzystanie z notatek słyszących kolegów,
- symultaniczne prezentowanie wypowiedzi z zastosowaniem fonogestów,
- symultaniczne tłumaczenie wykładów na język migowy.

Autorka prezentuje formy działania Katedry Pedagogiki Specjalnej KUL na rzecz niesłyszących studentów. Pierwsze z nich są adresowane bezpośrednio do samych studentów: dostosowanie form

egzaminów do możliwości studentów, organizowanie specjalnych zajęć z metodyki pracy umysłowej dla niesłyszących, prowadzenie specjalnego lektoratu języka angielskiego. Druga forma działań – przygotowanie środowiska wspierającego niesłyszących – obejmuje: wprowadzenie do programu studiów tematyki dotyczącej komunikowania się z osobami niesłyszącymi, a także przedmiotu fakultatywnego lektoratu z polskiego języka migowego; organizację Podyplomowego Studium Surdopedagogiki „Komunikacja językowa z niesłyszącymi i słabo słyszącymi”; organizację wykładów otwartych w ramach tegoż studium także dla nauczycieli akademickich i wszystkich studentów uczelni; systematyczne organizowanie kursów metody fonogestów, a także wolontariuszy do komunikowania się ze studentami niesłyszącymi.

Autorka w podsumowaniu stwierdza, że warunki studiowania osób niesłyszących w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim nie są jeszcze wystarczające i oczekiwać należy m.in.: opracowania szczegółowych programów poszczególnych przedmiotów, a także udostępniania tekstów wykładów lub ich konspektów, opracowania dodatkowej literatury dla niesłyszących, przygotowania większej liczby nauczycieli akademickich posługujących się fonogestami, pomocy tłumaczy języka migowego, organizacji lektoratu języka polskiego, a także opieki logopedycznej.

Idea stwarzania optymalnych warunków do studiowania osobom niesłyszącym na wyższych uczelniach jest niezwykle ważna. W podjęciu takiej inicjatywy z pewnością pomogą wskazówki zawarte w omawianej pracy.

Zdzisław M. Kurkowski

Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS, Lublin